

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра політології



«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної  
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**АНАЛІТИЧНІ СТУДІЇ: ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПРОГНОЗ**

для студентів

спеціальності

**052 Політологія**

освітнього рівня

**першого (бакалаврського)**

освітня програма

**052.00.01 Політологія**

Київ – 2021

ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 354	
Начальний відділ	
моніторингу якості освіти	
Програма	08.19/21
(підпис)	(прізвище, ініціал)
«	20 21 р.

Розробники: Балацька Олена Борисівна, доктор політичних наук, доцент кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Балацька Олена Борисівна, доктор політичних наук, доцент кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології Історико-філософського факультету

Протокол від 15. 09.21 № 4 Жаркова Т.К.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 052.00.01 Жалімазіє

17. 09. 2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

\_\_\_\_\_ Жаркова Т.К.

Робочу програму перевірено

18. 09.2021 р.

Заступник декана \_\_\_\_\_ Завадський В.М.

Пролонговано:

на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ ( \_\_\_\_\_ ), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_\_\_

на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ ( \_\_\_\_\_ ), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_\_\_

на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ ( \_\_\_\_\_ ), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_\_\_

на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ ( \_\_\_\_\_ ), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_\_\_

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	3	-
Семестр	5-6	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	-
Обсяг годин, в тому числі:	180	-
Аудиторні	84	-
Модульний контроль	12	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	54	-
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета** навчальної дисципліни «Аналітичні студії: Політичний аналіз і прогноз» полягає у сприянні засвоєння студентами принципів та методів політичного аналізу і прогнозування, як на теоретичному, так і на прикладному рівнях, набуття ними навичок самостійного аналізу політичних процесів та явищ.

*Дисципліна спрямована на формування таких загальних і фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:*

<b>ЗК-07</b>	<b>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</b> Уміння поєднувати знання різних методів наукового та політологічного дослідження і вміння їх використовувати у професійній діяльності; володіння методами і прийомами логічного аналізу, вміння працювати з інформаційними текстами і смисловими конструкціями, які містяться в них.
<b>ЗК-10</b>	<b>Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</b> Здатність оцінювати об'єкти політичного знання, їх основні проблеми та суперечності.
<b>ФК-04</b>	Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
<b>ФК-05</b>	<b>Аналітично-текстологічна обізнаність.</b> Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу. Здатність реферування, рецензування, коментування та анотування першоджерел та дослідницької літератури з політичної проблематики, можливість застосовувати навички наукового редагування.
<b>ФК-07</b>	<b>Стратегічний аналіз.</b> Здатність формулювати пропозиції в стратегії проектів, використовуючи відповідні інструменти. Здатність управляти ресурсами у відповідності з цілями та планами робіт.
<b>ФК-08</b>	<b>Прогностичні компетентності.</b> Здатність використовувати результати політичної діагностики, брати участь у роботі з прогнозування політичних процесів та проблемних ситуацій, інтерпретація політичних процесів та розробка прогнозів подальшого перебігу подій.
<b>ФК-12</b>	<b>Особиста ціннісно-вольова налаштованість.</b> Раціональна організація та планування своєї діяльності, застосування отриманих знань для формування власної професійної та життєвої стратегії.

## 3. Результати навчання за дисципліною

<b>ПРН-01-з</b>	Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності: <ul style="list-style-type: none"><li>– знання класичних і сучасних теорій політики;</li><li>– знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади;</li><li>– знання теорій походження та моделей держави;</li><li>– знання структури і функцій системи державного управління.</li></ul>
<b>ПРН-01-у</b>	Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез у сфері державної/публічної/практичної політики
<b>ПРН-03-у</b>	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

<b>ПРН-05-у</b>	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу. Уміння проводити порівняльні дослідження та робити висновки стосовно природи і причин подібностей і відмінностей у структурі й функціонуванні політичних систем у різних країнах.
<b>ПРН-06-у</b>	Професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному ринку праці.
<b>ПРН-08-у</b>	Використовувати інформаційні і комунікаційні технології для отримання, обробки та презентації інформації.
<b>ПРН-05-с</b>	Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
<b>І семестр</b>							
<b>Змістовий модуль I</b>							
<b>Теоретико-методологічні засади політичного аналізу</b>							
<b>Тема 1.</b> Сутність і типологія політичного аналізу та прогнозів	<b>4</b>	2	-	-	-	-	2
<b>Тема 2.</b> Методологія політичного дослідження	<b>8</b>	2	-	2	-	-	4
<b>Тема 3.</b> Програма і структура політологічного дослідження	<b>8</b>	2	-	2	-	-	4
<b>Тема 4.</b> Теорія вибірки	<b>8</b>	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>30</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>14</b>
<b>Змістовий модуль II</b>							
<b>Емпіричні методи в політичному аналізі</b>							
<b>Тема 5.</b> Методи збору інформації в політологічних дослідженнях. Опитування	<b>10</b>	2	-	2	2	-	4
<b>Тема 6.</b> Фокус-групи та експертні опитування	<b>10</b>	4	-	2	-	-	4
<b>Тема 7.</b> Спостереження та експеримент у політологічному дослідженні	<b>8</b>	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>30</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>12</b>
<b>Змістовий модуль III</b>							
<b>Методи аналізу документів</b>							
<b>Тема 8.</b> Документ як об'єкт політологічного дослідження	<b>6</b>	2	-	-	-	-	4
<b>Тема 9.</b> Контент-аналіз	<b>12</b>	2	-	2	2	-	4
<b>Тема 10.</b> Інтент-аналіз і дискурс-аналіз	<b>10</b>	2	-	2	-	-	6
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>30</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>16</b>
<b>Усього за семестр</b>	<b>90</b>	<b>22</b>	<b>-</b>	<b>16</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>42</b>

<b>II семестр</b>							
<b>Змістовий модуль IV</b>							
<b>Методи аналізу політичних подій та ситуацій</b>							
Тема 11. Івент-аналіз	6	2	-	2		-	2
Тема 12. Ситуаційний аналіз (кейс-стаді)	8	2	-	2	2	-	2
Тема 13. SWOT-аналіз	8	2	-	2	2	-	2
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>24</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>6</b>
<b>Змістовий модуль V</b>							
<b>Статистичні методи в політичному аналізі</b>							
Тема 14. Основні принципи застосування статистичних методів у політології	4	2	-	-	-	-	-
Тема 15. Кореляційний аналіз у політичних дослідженнях	7	2	-	2	2	-	2
Тема 16. Факторний аналіз	5	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>18</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>4</b>
<b>Змістовий модуль VI</b>							
<b>Політичне прогнозування та моделювання</b>							
Тема 17. Завдання та види політичного прогнозу	4	2	-	2	-	-	-
Тема 18. Політичне моделювання	8	4	-	2	-	-	2
Тема 19. Футурологічні моделі макрополітичного розвитку	4	2	-	2	-	-	-
Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>	<b>18</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2</b>
<b>Усього за семестр</b>	<b>60</b>	<b>20</b>	<b>-</b>	<b>16</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>12</b>
<b>Підготовка та проходження контрольних заходів</b>	<b>30</b>						
<b>Усього за курс</b>	<b>180</b>	<b>42</b>	<b>-</b>	<b>32</b>	<b>10</b>		<b>54</b>

## 5. Програма навчальної дисципліни

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

#### Теоретико-методологічні засади політичного аналізу

##### Тема 1. Сутність і типологія політичного аналізу та прогнозів (2 год.)

Поняття політичного аналізу. Принципи та вимоги до аналітичної роботи. Види політичних досліджень. Розвідувальні, описові та аналітичні (експериментальні) дослідження. Монографічні та компаративні дослідження. Когортні, панельні, лонгітюдні (моніторингові), трендові (трекінгові) дослідження. Класифікація досліджень за критерієм об'єкту. Фундаментальні, емпіричні та прикладні дослідження. Відмінності між емпіричними та прикладними дослідженнями. Політичне прогнозування. Поняття прогнозу. Види прогнозів. Пошукові, нормативні, цільові прогнози. Планові, програмні, проектні, організаційні прогнози. Класифікація прогнозів за критерієм часу. Принципи та етапи прогнозування. Функції політичного аналізу та прогнозування.

##### **Основні поняття теми:**

політичний аналіз, експеримент, компаративістика, дослідження когортні, панельні, лонгітюдні (моніторингові), трендові (трекінгові), класифікація, прогноз, критерії прогнозування.

## **Тема 2. Методологія політичного дослідження (2 год.)**

Поняття методології, методу та методики дослідження. Інструментарій наукового дослідження. Науково-аналітичний та науково-теоретичний рівні політичного аналізу. Класифікація методів наукових досліджень. Фундаментальна методологія. Діалектичний метод. Принципи детермінізму та ізоморфізму. Загальнонаукова методологія. Історичний підхід. Порівняльно-історичний метод. Порівняльно-типологічний метод. Термінологічний аналіз. Операціоналізації понять. Методи класифікації та типології. Системний підхід. Основні принципи системного підходу. Структурно-функціональний метод. Синергетичний підхід. Інформаційний підхід. Метод моделювання. Загальнологічні методи (процедури) дослідження. Аналіз. Синтез. Індукція. Дедукція. Абстрагування. Узагальнення як дослідницька технологія систематизації первинної інформації. Порівняльний метод і метод аналогій. Ідеалізація. Формалізація. Аксиоматичний метод. Спеціальні та емпіричні методи досліджень.

### ***Основні поняття теми:***

метод, методологія, рівні дослідження, детермінізм, ізоморфізм, операціоналізація понять, синергетика, моделювання, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, аналогія, ідеалізація, формалізація.

## **Тема 3. Програма і структура політологічного дослідження (2 год.)**

Програма політичного дослідження. Етапи дослідження. Підготовчий етап. Визначення проблеми, теми, мети й завдань політичного дослідження. Поняття об'єкта і предмета дослідження. Аналіз та операціоналізація основних понять. Розробка гіпотези. Види гіпотез. Складання робочого плану дослідження. Інструментарій дослідження. Методична частина програми. Заключний етап. Складання звіту. Види звітів.

### ***Основні поняття теми:***

програма дослідження, поняття об'єкта і предмета дослідження, гіпотеза, звіт.

## **Тема 4. Теорія вибірки (2 год.)**

Сутність та принципи побудови вибірки. Основні поняття теорії вибірки: генеральна та вибіркова сукупність. Поняття репрезентативності. Види вибірки. Імовірнісна (випадкова) вибірка. Методи випадкової вибірки. Механічна вибірка. Серійна вибірка. Гніздова вибірка. Районована та стратифікована вибірка. Цілеспрямована (неймовірнісна) вибірка. Квотна вибірка. Одноступеневі й багатоступеневі вибірки. Стихійна вибірка. Метод «снігової грудки». Метод основного масиву. Ідеальні й реальні сукупності. Розрахунки об'єму вибірки. Помилки вибірки. Контроль вибірки.

### ***Основні поняття теми:***

вибірка, теорії вибірки, поняття репрезентативності, квота, ідеальна й реальна сукупність, поняття «основного масиву», поняття контролю вибірки.

## ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Емпіричні методи в політичному аналізі

### **Тема 5. Методи збору інформації в політологічних дослідженнях. Опитування (2 год.)**

Загальна характеристика та види емпіричних методів. Їх застосування в соціальних і політичних дослідженнях. Опитування: історія методу. Основні принципи проведення опитувань. Види опитувань. Інтерв'ю. Методологія інтерв'ю. Формалізоване інтерв'ю. Вільне інтерв'ю. Анкетування. Правила складання та структура анкети. Види питань. Закриті, напівзакриті та відкриті питання. Фактологічні питання. Функціональні питання. Комунікативні питання. Питання-фільтри. Питання-пастки. Контрольні питання. Правила формулювання питань. Логічна структура питання. Соціально-демографічний блок. Правила кодування. Техніки проведення опитувань. Методи формування питань в тематичні блоки. «Пряма воронка». «Зворотна воронка». Метод «батареї», або технічна послідовність. Послідовність Д. Дервіла. «Воронка Геллапа». Суб'єктивна послідовність. Групові опитування. Поштові опитування та опитування в пресі. Бліц-опитування. Телефонні та вуличні опитування. Опитування «від дверей до дверей».

#### ***Основні поняття теми:***

поняття емпіричного методу, опитування, інтерв'ю, анкетування, питання закриті, напівзакриті та відкриті, питання-фільтри, питання-пастки, контрольні питання, тематичний блок.

### **Тема 6. Фокус-групи та експертні опитування (4 год.)**

Сутність і функції методу фокус-груп. Принципи організації фокус-груп. Методика проведення фокус-груп. Підготовка учасників фокус-груп. Вимоги до учасників. Вимоги до модератора та асистентів. Управління дискусією. Аналіз та інтерпретація отриманої інформації.

Експертне опитування як метод політологічних досліджень. Ознаки та принципи експертних опитувань. Види експертних опитувань. Очні методи групових експертних опитувань. Метод наради. Метод групової дискусії. Метод «мозкового штурму». Заочні методи групових експертних опитувань. Письмове опитування. Формалізоване опитування. Метод незалежних характеристик. Метод Дельфі. Метод Паттерн. Метод прогнозних сценаріїв. Етапи експертного опитування. Вимоги до експертів.

#### ***Основні поняття теми:***

фокус-група, опитування експертне, «мозковий штурм», опитування формалізоване, експерт, модератор.

### **Тема 7. Спостереження та експеримент у політологічному дослідженні (2 год.)**

Поняття та функції спостереження. Види спостереження. Формалізоване (стандартизоване) спостереження. Включене й невключене спостереження. Статистичне спостереження. Специфіка методу спостереження в політологічних



дослідженнях. Переваги й недоліки спостереження. Технології проведення спостережень.

Поняття й особливості експерименту в політологічних дослідженнях. Види експериментів. Квазіексперимент і його форми. Умови й правила проведення експериментів. Структурні елементи й стадії експерименту. Правила формування контрольних та експериментальних груп. Експеримент К. Левіна з вивчення типів лідерства.

***Основні поняття теми:***

спостереження, спостереження формалізоване, включене, невключене, експеримент в політологічних дослідженнях.

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Методи аналізу документів**

#### **Тема 8. Документ як об'єкт політологічного дослідження (2 год.)**

Поняття документу. Цінність документальних джерел для політологічних досліджень. Класифікація документальних джерел. Класифікація документів за способами фіксування інформації. Первинні й вторинні документи. Особисті та безособові документи. Офіційні й неофіційні документи. Індивідуальні та колективні документи. Цільові та наявні документи. Джерела отримання документальної інформації. Види й методи аналізу документів. Зовнішній та внутрішній аналіз. Неформалізований (традиційний) та формалізований аналіз документів. Якісний та кількісний аналіз. Аналіз змісту особистих документів.

***Основні поняття теми:***

поняття документу, документи первинні й вторинні, особисті та безособові документи, офіційні й неофіційні, індивідуальні та колективні, цільові та наявні документи.

#### **Тема 9. Контент-аналіз (2 год.)**

Контент-аналіз у політичних дослідженнях. Історія методу. Види контент-аналізу. Якісний та кількісний контент-аналіз. Структурний і змістовний контент-аналіз. Основні цілі і напрями використання контент-аналізу. Одиниці аналізу. Лексичні одиниці. Понятійно-тематичні одиниці. Конкретно-референціальні одиниці. Квазіреференціальні одиниці. Ідеологеми та меми. Метафори й аналогії. Одиниці підрахунку. Процедура (етапи) проведення контент-аналізу. Побудова вибірок. Система кодування тексту. Складання конкордансів. Аналіз результатів. Таблиці частот. Комп'ютеризований контент-аналіз. Обмеження застосування методу.

***Основні поняття теми:***

контент-аналіз, контент-аналіз якісний та кількісний, структурний і змістовний, одиниця аналізу, ідеологема, мем, конкорданс, кодування тексту.

## **Тема 10. Інтент-аналіз і дискурс-аналіз (2 год.)**

Сутність інтент-аналізу як політико-психологічного методу. Завдання, мета та можливості інтент-аналізу. Види інтент-аналізу. Поняття та види інтенцій. Процедури інтент-аналізу. Виокремлення інтенцій. Підрахунок кількості і типів інтенцій. Побудова графіка інтенційного впливу. Графік образу об'єктів. Неформалізована інтерпретація результатів. Приклади використання інтент-аналізу в соціально-політичних дослідженнях.

Дискурс-аналіз. Застосування дискурс-аналізу для інтерпретації політичних текстів. Предмет дискурс-аналізу. Поняття політичного дискурсу. Підходи до тлумачення поняття дискурсу. Критичний дискурс-аналіз. Методики дискурс-аналізу. Лінгвістичний аналіз. Стратегічний аналіз. Структурний аналіз. Дискурс-аналіз преси. Метафоричне моделювання текстів. Поняття метафоричної моделі.

### **Основні поняття теми:**

інтент-аналіз, інтенція, графік інтенційного впливу, графік образу об'єктів, дискурс-аналіз, дискурс, поняття метафоричної моделі.

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.**

### **Методи аналізу політичних подій та ситуацій**

## **Тема 11. Івент-аналіз (2 год.)**

Поняття івент-аналізу. Історія методу. Предмет і завдання івент-аналізу. Процедура та етапи івент-аналізу. Процес створення «даних про події». Розробка системи кодування. Вибір способу кодування. Формування бази даних. Формат кодування Маклеланда. Процес кодування даних. Складання матричного класифікатора. Шкала Гольдштейна. Бази даних івент-аналізу WEIS, COPDAB, CREON. Кодувальні системи BCOW та CASCON. Використання статистичних і математичних методів для аналізу інформації про події.

### **Основні поняття теми:**

івент-аналіз, системи кодування, матричного класифікатора, шкала Гольдштейна.

## **Тема 12. Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) (2 год.)**

Поняття ситуаційного аналізу. Види ситуаційного аналізу. Мета і завдання ситуаційного аналізу. Поняття політичної ситуації. Процедура ситуаційного аналізу: етапи. Визначення меж ситуації. Визначення головних політичних суб'єктів та їх характеристика. Виявлення інтересів та довгострокових цілей. Аналіз ресурсів політичної участі. Аналіз дій політичних акторів. Виявлення структури політичної ситуації. Аналіз факторів зовнішнього середовища ситуації. Приклади застосування ситуаційного аналізу.

### **Основні поняття теми:**

поняття політичної ситуації, ситуаційний аналіз, політичний актор.

## **Тема 13. SWOT-аналіз (2 год.)**

SWOT-аналіз: сутність методу. Сфери використання SWOT-аналізу. Елементи SWOT-аналізу. Внутрішні чинники: Strengths (сильні сторони);

Weaknesses (слабкі сторони). Зовнішні чинники: Opportunities (можливості); Threats (загрози). Матриця SWOT-аналізу. Приклади застосування SWOT-аналізу. PEST-аналіз. Метод PRESTCOM.

**Основні поняття теми:**

SWOT-аналіз, PEST-аналіз, метод PRESTCOM.

## ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V.

### Статистичні методи в політичному аналізі

#### **Тема 14. Основні принципи застосування статистичних методів у політології (2 год.)**

Типові завдання, що вирішуються за допомогою статистичного підходу у політичному аналізі. Види стратегій обробки даних. Сутність вимірювання. Номінальні, порядкові та інтервальні вимірювання. Вимірювання відношень. Одномірний розподіл. Багатомірний розподіл. Стратегія вторинного аналізу. Підготовка даних до обробки. Прийоми обробки даних. Групування й візуалізація емпіричних даних. Середні показники варіаційного ряду. Міри варіації та розпорошення. Прийоми роботи з динамічних рядом. Поняття і принципи побудови індексів.

**Основні поняття теми:**

вимірювання, шкали номінальні, порядкові та інтервальні, розподіл одномірний та багатомірний, міра варіації та розпорошення, індекс.

#### **Тема 15. Кореляційний аналіз у політичних дослідженнях (2 год.)**

Завдання кореляційного аналізу. Основні поняття кореляційного аналізу. Кореляційна залежність. Функціональний вплив. Функціональна залежність. Поняття і види кореляції. Парна і множинна кореляції. Види коефіцієнтів кореляції. Спрямованість та інтенсивність зв'язку. Інтерпретація інтенсивності зв'язку. Використання кореляційного аналізу для виявлення динаміки зв'язку змінних у часі. Інші коефіцієнти кореляції.

**Основні поняття теми:**

кореляційний аналіз, кореляційна залежність, функціональний вплив, функціональна залежність, кореляція, парна і множинна кореляції, коефіцієнт кореляції.

#### **Тема 16. Факторний аналіз (2 год.)**

Історія методу. Сутність і мета факторного аналізу. Явні і приховані фактори. Поняття факторного аналізу. Коефіцієнт факторного навантаження. Матриця кореляції. Процедури факторного аналізу. Комп'ютеризований факторний аналіз. Побудова факторної матриці. Інтерпретація результатів факторного аналізу. Виконання факторного аналізу в пакеті SPSS.

**Основні поняття теми:**

поняття фактору, факторний аналіз, явні і приховані фактори, коефіцієнт факторного навантаження, матриця кореляції.

## ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI. Політичне прогнозування та моделювання

### **Тема 17. Поняття, види та методи політичного прогнозування (2 год.)**

Поняття прогнозу. Види прогнозів. Пошукові, нормативні, цільові прогнози. Планові, програмні, проектні, організаційні прогнози. Аналітичні прогнози. Типологія прогнозів за критерієм часу. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники. Функції прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів. Способи верифікації політичних прогнозів. Внутрішньополітичне прогнозування. Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування. Зовнішньополітичне прогнозування. Принципи та методи прогнозування. Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза. Інструментарій прогнозування. Футурологічні прогнози політичного розвитку. Методи політичного прогнозування. Екстраполяція. Метод історичної аналогії. Експертні оцінки. Моделювання. Сценарний метод. Сценарії майбутнього.

#### ***Основні поняття теми:***

поняття прогнозу, прогнози пошукові, нормативні, цільові, планові, програмні, проектні, організаційні, прогноз-застереження, прогноз-розвідник, верифікація політичних прогнозів, екстраполяція, моделювання, сценарій майбутнього.

### **Тема 18. Політичне моделювання (4 год.)**

Сутність методу моделювання. Поняття «модель». Види моделей. Змістовні та формалізовані моделі. Лінійні та нелінійні моделі. Основні принципи моделювання. Змістовні моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона. Модель аналізу політичних ризиків Г. Кнудсена. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С. Ліпсета. Модель розподілу голосів Е. Даунса. Модель причинності від виборчої системи до партійної («закони Дюверже»). Математичне та комп'ютерне моделювання в політології. Методи оцінки альтернатив: аналіз вигод і витрат, метод задовільних альтернатив, метод домінантних альтернатив, метод еквівалентних альтернатив, матриця Геллера. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. Шродтом. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т. Сааті. Ігрове моделювання. Структурне моделювання. Когнітивне моделювання.

#### ***Основні поняття теми:***

поняття «модель», метод моделювання, моделі лінійні та нелінійні.

### **Тема 19. Футурологічні моделі макрополітичного розвитку (2 год.)**

Макрополітичний розвиток як об'єкт моделювання. Уніполярні моделі макрополітичної структури світу. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями. Поліцентричні моделі макрополітичної структури світу. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона. Концепція двох світів С. Коена. Структурна

концепція Й. Галтунга. Футурологічна концепція катастроф К. Санторо. Модель світового порядку Ж. Атталі.

**Основні поняття теми:**

уніполярна модель макрополітичної структури світу, поліцентрична модель макрополітичної структури світу.

**6. Контроль навчальних досягнень**

**6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів**

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць балів	Максимальна кількість	Кількість одиниць балів	Максимальна кількість	Кількість одиниць балів	Максимальна кількість
Відвідування лекції	1	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	3	3
Робота на семінарському занятті	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	2	20	3	30	2	20	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	1	10	1	10	2	20	1	10	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	67		77		65		86		65		67
Загальний бал		427											
Коефіцієнт		60/427=0,140											

**6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання**

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

**Критерії оцінювання** – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

### Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Поняття політичного аналізу. Принципи та вимоги до аналітичної роботи	2	5
2	Поняття методології, методу та методики дослідження.	4	5
3	Програма політичного дослідження. Етапи дослідження.	4	5
4	Сутність та принципи побудови вибірки. Основні поняття теорії вибірки: генеральна та вибіркова сукупність.	4	5
5	Загальна характеристика та види емпіричних методів.	4	5
6	Сутність і функції методу фокус-груп. Принципи організації фокус-груп. Методика проведення фокус-груп.	4	5
7	Поняття й особливості експерименту в політологічних дослідженнях. Види експериментів. Квазіексперимент і його форми.	4	5
8	Поняття документу. Цінність документальних джерел для політологічних досліджень.	4	5
9	Контент-аналіз у політичних дослідженнях. Історія методу. Види контент-аналізу.	4	5
10	Сутність інтент-аналізу як політико-психологічного методу.	6	5
11	Поняття івент-аналізу. Історія методу. Предмет і завдання івент-аналізу. Процедура та етапи івент-аналізу.	2	5
12	Поняття ситуаційного аналізу.	2	5
13	SWOT-аналіз: сутність методу. Сфери використання SWOT-аналізу. Елементи SWOT-аналізу.	2	5
14	Типові завдання, що вирішуються за допомогою статистичного підходу у політичному аналізі.	-	5
15	Завдання кореляційного аналізу. Основні поняття кореляційного аналізу.	2	5
16	Історія методу. Сутність і мета факторного аналізу.	2	5
17	Поняття прогнозу. Види прогнозів.	-	5
18	Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. Шродтом. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора.	2	5
19	Поліцентричні моделі макрополітичної структури світу.	-	5
<b>Разом</b>		<b>54</b>	<b>95</b>

### 6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

#### **6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.



## **6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю**

1. Поняття політичного аналізу та прогнозування.
2. Функції та значення політичного аналізу та прогнозування.
3. Типологія методів наукових досліджень.
4. Програма політичного дослідження: основні етапи.
5. Основні поняття теорії вибірки.
6. Принципи формування вибіркової сукупності.
7. Одноступеневі й багатоступеневі вибірки.
8. Методи збору інформації в політологічних дослідженнях.
9. Опитування як метод політичних досліджень.
10. Експертне опитування: сутність та можливості методу.
11. Метод фокус-груп.
12. Традиційний неформалізований аналіз документів.
13. Контент-аналіз: сутність, види, етапи.
14. Інтент-аналіз: завдання методу, види, процедура.
15. Дискурс-аналіз: поняття політичного дискурсу, методика дискурс-аналізу.
16. Івент-аналіз.
17. Ситуаційний аналіз (кейс-стаді).
18. SWOT-аналіз політичних подій та ситуацій.
19. Методи математичного й статистичного аналізу в політологічних дослідженнях.
20. Кореляційний аналіз.
21. Факторний аналіз.
22. Принципи та методи побудови політичних прогнозів.
23. Сутність методу моделювання. Поняття моделі.
24. Основні принципи моделювання.
25. Класифікації моделей.
26. Моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона.
27. Модель аналізу політичних ризиків Г. Кнудсена.
28. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С. Ліпсета.
29. Модель розподілу голосів Е. Даунса.
30. Модель причинності від виборчої системи до партійної («закони Дюверже»).
31. Математичне та комп'ютерне моделювання в політології.
32. Методи оцінки альтернатив: аналіз вигод і витрат, метод задовільних альтернатив, метод домінантних альтернатив, метод еквівалентних альтернатив, матриця Геллера.
33. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. Шродтом. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора.
34. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т. Сааті.
35. Математичне та комп'ютерне моделювання в політології.
36. Ігрове моделювання в політологічних дослідженнях.
37. Уніполярні моделі макрополітичної структури світу. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями.
38. Поліцентричні моделі макрополітичної структури світу.
39. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона.

40. Концепція двох світів С. Коена.  
 41. Структурна концепція Й. Галтунга.  
 42. Футурологічна концепція катастроф К. Санторо.  
 43. Модель світового порядку Ж. Атталі.

## 6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
<b>A</b>	<b>90 – 100</b> балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
<b>B</b>	<b>82-89</b> балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	<b>75-81</b> балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	<b>69-74</b> балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	<b>60-68</b> балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
<b>FX</b>	<b>35-59</b> балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
<b>F</b>	<b>1-34</b> балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

## 7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 180 год., з них контактні – 84 год. (лекції – 42 год., практичні – 32 год., лабораторні – 10 год.). Самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 12 год., семестровий контроль – екзамен (30 год.)

Семестр	I семестр										II семестр																											
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади політичного аналізу (67 балів)				Змістовий модуль II. Емпіричні методи в політичному аналізі (77 балів)			Змістовий модуль III. Методи аналізу документів (65 балів)			Змістовий модуль IV. Методи аналізу політичних подій та ситуацій (86 балів)			Змістовий модуль V. Статистичні методи в політичному аналізі (65 балів)			Змістовий модуль VI. Політичне прогнозування та моделювання (67 балів)																					
Модулі (назви, бали)	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19	
Теми	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19	
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Сутність і типологія політ. аналізу та прогнозу (1 бал)		Тема 2. Методологія політ. дослідження (1 бал)		Тема 3. Програма і структура політ. дослідження (1 бал)		Тема 4. Теорія вибірки (1 бали)		Тема 5. Методи збору інформації в політ. дослідженнях. Опитування (1 бали)		Тема 6. Фокус-групи та експертні опитування (2 бали)		Тема 7. Спостереження та експеримент у політ. дослідженнях (1 бали)		Тема 8. Документ як об'єкт політ. дослідження (1 бали)		Тема 9. Контент-аналіз (1 бали)		Тема 10. Інтент-аналіз і дискурс-аналіз (1 бал)		Тема 11. Івент-аналіз (1 бал)		Тема 12. Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) (1 бал)		Тема 13. SWOT-аналіз (1 бал)		Тема 14. Основні принципи застосування стат. методів у політології (1 бал)		Тема 15. Кореляційний аналіз у політ. дослідженнях (1 бал)		Тема 16. Факторний аналіз (1 бал)		Тема 17. Завдання та види політичного прогнозу (1 бал)		Тема 18. Політичне моделювання (1 бал)		Тема 19. Футурологічні моделі макрополітичного розвитку (1 бал)	
Практичні заняття (теми, бали) + лабораторні заняття	Сутність і типологія політ. аналізу та прогнозу (10+1 бали)		Методологія політ. дослідження (10+1 бали)		Програма і структура політ. дослідження (10+1 бали)		Теорія вибірки (10+1 бали)		Методи збору інформації в політ. дослідженнях. Опитування (10+1 бали)		Фокус-групи та експертні опитування (10+1 бали)		Спостереження та експеримент у політ. дослідженнях (10+1 бали)		Документ як об'єкт політ. дослідження (10+1 бали)		Контент-аналіз (10+1 бали)		Інтент-аналіз і дискурс-аналіз (10+1 бали)		Івент-аналіз (10+1 бали)		Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) (10+1 бали)		SWOT-аналіз (10+1 бали)		Основні принципи застосування стат. методів у політології (10+1 бали)		Кореляційний аналіз у політ. дослідженнях (10+1 бали)		Факторний аналіз (10+1 бали)		Завдання та види політичного прогнозу (10+1 бали)		Політичне моделювання (10+1 бали)		Футурологічні моделі макрополітичного розвитку (10+1 бали)	
Лабораторні роботи									Методи збору інформації в політ. дослідженнях. Опитування (10 балів)						Контент-аналіз (10 балів)						Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) (10 балів)		SWOT-аналіз (10 балів)				Кореляційний аналіз у політичних дослідженнях (10 балів)											
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)			
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)				МКР 2 (25 балів)			МКР 3 (25 балів)			МКР 4 (25 балів)			МКР 5 (25 балів)			МКР 6 (25 балів)																					
Семестровий контроль	Екзамен																																					

## 8. Рекомендовані джерела

### а) основні:

1. Баронін А.С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі : курс лекцій. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 128 с.
2. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / пер. з англ. Київ : Основи, 2000. 243 с.
3. Горбатенко В. П., Бутовська І. О. Політичне прогнозування : навч. посіб. Київ : МАУП, 2005. 146 с.
4. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. Київ : Науковий світ, 2002. 201 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
6. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 304 с.
7. Політична наука: методи досліджень: підручник / за ред. О. А. Габрієляна. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 320 с.
8. Сурмін Ю. П. Аналітична діяльність : посібник для аналітика неприбуткової організації. Київ : Центр інновацій та розвитку, 2002. 96 с.
9. Телешун С. О., Баронін А. С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. Київ : НАДУ, 2012. 228 с.
10. Теорія і практика політичного аналізу : навч. посіб. / Валецький О. Л. та ін. Київ : Міленіум, 2003. 227 с.

### б) додаткові:

11. Андрусів В. В. Прогноз в політиці: розуміння, предмет, методична база. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування: зб. матеріалів / за ред. М. М. Розумного. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2–9.
12. Балацька О. Б. Політико-правові механізми протидії політичному насиллю в контексті еволюції форм збройного протистояння. *Evropský politický a právní diskurz*. Praha: Verostav Družstvo, 2017. Svazek 4. Vydání 6. С. 114–120.
13. Ващенко К.О. Передумови становлення політичної аналітики і прогнозування. Гілея : наук. вісник. Зб. наук. праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. Київ : ВІР УАН, 2011. Вип. 43(1). С. 470–476.
14. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики: концепції, практика / пер. з англ. І. Дзюби, А. Олійника; наук. ред. О. Кілієвич. Київ : Основи, 1998. 654 с.
15. Гогвуд Б., Ганн Л. Аналіз політики для реального світу / пер. з англ. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 396 с.

16. Горбатенко В., Петренко І. Метод «Делфі» та специфіка його застосування у прогностичних розробках. Політичний менеджмент. 2008. №6. С. 174–182.
17. Оборський О. Сучасне політичне прогнозування: горизонти передбачуваності в контексті наростаючого хаосу. Політологічний вісник. Зб. наук. праць. К.: «ІНТАС», 2007. Вип. 29. С. 29–309.
18. Ржевська Н. Політичне та стратегічне прогнозування: суть і ознаки. Політичний менеджмент. 2011. №6. С. 37–42.
19. Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики: загальне й особливе. Політичний менеджмент. 2009. №6. С. 36–47.
20. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики : монографія / Харк. Нац.ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 234 с.
21. Сурмін Ю. П. Кейс-стаді: архітектура і можливості. Київ : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджментосвіти в Україні», 2012. 336 с.
22. Сурмін Ю. П., Сидоренко А. І. Створення кейса: Практичні поради. Київ : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2012. 48 с.
23. Телешун С. О., Рейтерович І. В. Політична аналітика в державному управлінні: навч.-метод. матеріали. К.: НАДУ, 2013. 36 с.
24. Телешун С. О., Титаренко О. Р., Рейтерович І. В., Вировий С. І. Вступ до політичної аналітики. Київ : вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
25. Ткачук В. Моделювання як метод аналізу політичних процесів. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2000. Вип. 2. С. 10–15.
26. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: практичний посіб. для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / пер. з англ. С. Соколик. Наук. ред. пер. О.Кілієвич. Київ : «К.І.С.», 2003. 130 с.
27. Яцина Ю. О., Кудінов І. О. Кластерне моделювання в політичному аналізі. Молодий вчений. 2015. №7 (22). Частина 2. С. 130–134.

**в) англомовні:**

28. Bhattacharjee A. Social Science Research: Principles, Methods, and Practices. University of South Florida, 2012. 159 p. URL : [https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=oa\\_textbooks](https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=oa_textbooks) (last access: 20.08.21).
29. Chatterjee R. Introduction to Comparative Political Analysis Paperback. Kolkata : Sarat Book House, 2014. 332 p.
30. Dahl R., Stinebrickner B. Modern Political Analysis. 6th Edition. Yale University, 2003. 192 p.

31. Dunn W. *Public Policy Analysis : An Intruduction*. 3rd edition. Pearson Education Inc., 2004. 510 p.
32. George A., Bennett A. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. The MIT Press, 2005. 352 p.
33. Hay C. *Political Analysis*. London : Red Globe Press, 2002. 314 p.
34. Hogwood B., Gunn L. *Policy Analysis for the Real World*. Oxford ; New York : Oxford University Press, 1984. 289 p.
35. Jenkins-Smith H., Ripberger J. *Quantitative Research Methods for Political Science, Public Policy and Public Administration (With Applications in R)*. University of Oklahoma Libraries, 2017. 258 p.
36. Pollock P. *The Essentials of Political Analysis*. 3rd Edition. Washington DC: CQ Press, 2008. 266 p.
37. Marchant-Shapiro Th. *Statistics for Political Analysis: Understanding the Numbers*. Washington DC: CQ Press, 2014. 496 p.
38. *Political Extremism in Modern Democratic Transformations / Balatska O. B. and other*. *Cuestiones Políticas*. 2021. Vol. 39, Núm. 70. P. 504–523.
39. Radin Beryl A. *Policy Analysis Reaches Midlife*. *Central European Journal of Public Policy*. 2013. Vol. 7, Iss. 1. P. 8–27.
40. Sharma M. *Comparative Politics and Political Analysis Hardcover*. New Delhi : Anmol Publisher, 2004. 544 p.
41. Sheplse K. A., Bonchek M. S. *Analyzing politics: rationality, behavior, and institutions*. New York : W.W. Norton, 1997. 472 p.
42. Weimer D., Vining A. *Policy Analysis: Concepts and Practice*. New York: Routledge, 2017. 502 p.
43. Zuckerman A. *Doing Political Science: An Introduction to Political Analysis*. New York: Routledge, 2001. 208 p.